

Fases

De ene tijd is de andere niet. Dat zegt in elk geval de bijbel, bij monde van de Prediker, een bijbelse filosoof, die in een beroemd fragment – ooit, in 1965, ook bezongen door The Byrds – liefst achtentwintig van zulke tijden weet op te sommen. En toegegeven: in feite zijn dat twee keer *veertien* verschillende tijden. Want Prediker noemt alleen maar tegenstellingen, zoals een tijd om te lachen naast een tijd om te huilen. En dus blijkbaar wil hij zeker óók aantonen dat de tijd zelf in wezen stilstaat. Want de ene tijd heft de andere gewoon op.

Dat is inderdaad zijn wat sombere visie: dat de geschiedenis meer een cirkel is dan een weg naar de toekomst. En gelukkig hoeven we hem daarin niet per se bij te vallen, en kent de bijbel – náást de Prediker – ook nog heel andere geluiden. Meer profetische geluiden die benadrukken dat de geschiedenis wel degelijk een doel heeft, en dat wij mensen daarin niet alleen een rol hebben te spelen, maar ook echte vooruitgang kunnen maken.

Allemaal waar. Maar Prediker heeft zeker geen ongelijk als hij daarnáást onderstreept dat diezelfde mensen ook vaak alleen maar rondjes draaien – en steeds ook weer dezelfde

fouten maken. Ook dat kunnen we ons maar al te zeer aantrekken. En ook wat betreft die verschillende tijden kunnen we het nodige van hem opsteken, en zijn visie zelfs nog preciseren. Want niet alleen de ene tijd is de andere niet, hetzelfde geldt ook voor de verschillende fases van een tijd.

Zo begon deze coronatijd misschien al wel een half jaar terug met een fase van schromelijke onderschatting. Per slot van rekening was het virus nog heel ver weg. En in China kunnen ze overal wel een drama van maken. Dus zou het vast wel los lopen. Dachten we. Tot het virus ook hier toesloeg, en meteen ook een tweede fase van onontkoombare bewustwording inluidde. Duidelijk een alarmfase, die als zodanig om de nodige maatregelen riep. En aanvankelijk waren dat alleen nog maar adviezen. Maar al gauw werden dat ook heuse verboden. En dus al met al was de derde fase er één van disciplineren, om die adviezen en verboden op te volgen, op straffe zelfs van fikse boetes. En gelukkig hoefden die bij ons, vergeleken bij andere landen, maar zelden te worden uitgedeeld. Omdat we het nut van alle regels duidelijk onderschreven. Maar in de vierde fase begonnen we die juist massaal te betwijfelen. Want waren ze niet veel te hard? En schiepen ze niet zelf ook een hele menigte andere problemen? En

waren ook die problemen niet belangrijk? En was intussen ook het aantal besmettingen niet drastisch teruggelopen? Dus weg met al die regels, was voor sommigen al de conclusie. En zo beleven we op het moment nu, in mijn ogen, een vijfde fase van deze coronatijd: een corona-kritische fase, compleet met acties, demonstraties en betogingen.

Allemaal prima natuurlijk. Want elke fase, zou Prediker zeggen, heeft zijn eigen tijd. Maar ik hoor hem ook al waarschuwen: pas op dat je niet in rondjes gaat draaien.

Dus ik zou zeggen: laten we vooral nuchter blijven, of anders weer gauw nuchter worden, en ons gezonde verstand blijven gebruiken, inclusief een gezonde dosis kritiek, dat zeker ook. Maar dan liefst wel opbouwende kritiek. En voor de rest wens ik u allen een gezonde en ontspannende vakantie.